

Nr 46.

Av herrar **Björck** och **Andersson** i Fiskebäckskil, om reglering av assistentbefattningarna vid naturhistoriska riksmuseet.

Under punkt 29 av åttonde huvudtiteln i statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja de i staten för naturhistoriska riksmuseet uppförda arvoden till assistenter vid museet från nuvarande belopp 3,000 kronor till 4,600 kronor samt att vid bifall härtill öka det till naturhistoriska riksmuseet i riksstaten uppförda bestämda anslaget med 12,800 kronor.

Av den utav departementschefen i ärendet lämnade utredningen framgår, att ifrågavarande assistenttjänster tillkommo genom beslut av 1914 års senare riksdag. Det årliga arvodesbeloppet fastställdes därvid till 3,000 kronor för en var av nämnda befattningshavare. Det torde emellertid böra framhållas, att vetenskapsakademien redan år 1907 hemställt om beviljande av medel för ifrågavarande ändamål, vilken framställning följande år förnyades.

Närmaste anledningen att ordnandet av assistenternas löneförhållanden och ställning nu ånyo kommit under riksdagens omprövning är, att från befattningshavarna i fråga till Kungl. Maj:t ingivits en framställning om en »definitiv och effektiv reglering av deras lönevillkor». Härvid åsyftades dels en höjning av ersättningsbeloppen, dels ett fastslående, om så befundes lämpligt, att löneförmånerna borde utgå i lön och tjänstgöringspenningar.

Hos vederbörande intendenterna hava skiljaktiga meningar framträtt rörande nyssnämnda krav. Majoriteten har tillstyrkt, att arvodesbeloppen måtte utgå med ett belopp, som med minst 500 kronor överstege det belopp, som kunde bestämmas för docentstipendier vid universiteten, men avstyrkt inrättande av ordinarie tjänster. Minoriteten åter har föreslagit

dels inrättande av fasta assistenttjänster, i avlöningshänseende jämställda med statsmeteorologernas, dels ock att i avvaktan härpå de nuvarande assistenterna måtte erhålla en tillfällig löneförbättring, varigenom deras arvoden höjdes till 5,000 kronor.

Med stöd av löneregleringskommitténs yttrande, vari kravet på ordinarie tjänster visserligen för närvarande tillbakavisas, men vari tillika starkt betonas möjligheten av att denna anordning snart nog måste vidtagas, har departementschefen — under framhävande av, att ifrågavarande tjänster »i en ej alltför avlägsen framtid» torde komma att förvandlas till ordinarie befattningar — anslutit sig till den av intendenternas majoritet intagna ståndpunkten.

Det synes oss emellertid, som om inga bärande skäl anförts för ett förblivande vid nu rådande förhållanden, i vad det gäller de avdelningar av riksmuseum, vilka redan organiserats i den nya byggnaden vid Frescati. Såväl löneregleringskommittén som departementschefen synes hava varit övertygade därom, att ett bestämt behov av dessa tjänster föreligger. Och i sjäva verket är det väl alldeles otänkbart, att riksmuseets synnerligen omfattande och i högsta grad värdefulla samlingar skola kunna på ett tillfredsställande sätt förvaltas och göras till föremål för vetenskaplig bearbetning utan något slag av fast biträdande personal. Det torde icke heller vara möjligt att anföra exempel på statsmuseer av motsvarande storlek, där icke det konstanta behovet av biträdande vetenskapliga arbetskrafter i vederbörlig ordning tillgodosetts. Erkännes detta, synes det icke klokt att nu uppskjuta ett steg, vilket, såsom av såväl löneregleringskommittén som departementschefen betonats, ändock snart nog måste tagas. Det kan icke vara riktigt, att alltjämt hålla denna för riksmuseet lika väl som för befattningshavarna betydelsefulla fråga svävande och nu genomföra en lösning, om vilken det redan kan med visshet sägas, att den mycket snart kommer att påkalla förnyad reglering och då efter de av oss angivna linjer.

Annorlunda ställa sig givetvis förhållandena beträffande den etnografiska avdelningen. Att med det svävande läge, vari dess tillvaro för närvarande befinner sig, inbegripa även den under här ifrågasatta definitiva reglering, synes oss icke välbetänkt, varför vi i denna del icke påkalla någon ändring i Kungl. Maj:ts förslag.

Med den anordning, som av Kungl. Maj:t ifrågasättes, löper man en bestämd risk av täta ombyten å dessa tjänster, vilket ur museets synpunkt är allt annat än önskvärt. Ej heller kan för assistentbefattningar av den lösa karaktär, de för närvarande äga och enligt Kungl. Maj:ts förslag alltjämt skulle komma att behålla, påräknas att i längden förvärva så väl

kvalificerade krafter, som fallet skulle bliva, därest tjänsterna vore ordinarie. Erinras må jämväl därom, att det sätt, varpå de hittills tillsatts, åtminstone i ett fall varit sådant, att vederbörandes vilja till och för många av objektivitet på mycket goda grunder kunnat dragas i tvivelsmål. Att även dylika händelser skola bidra att göra tjänsterna mindre lockande ligger i öppen dag. De skäl, som av majoriteten bland intendenterna anförts för vidblivande vid nuvarande förhållanden, hava också av övriga intendenterna samtliga med styrkä gendrivits, såsom framgår av till ärendet hörande handlingar.

För åvägabringande av en definitiv reglering av befattningarna i fråga är det ur olika synpunkter en angelägenhet av största vikt, att tjänsterna nu givas karaktär av fasta. Att utnämningssrätt efter ansökan bör tillkomma Kungl. Maj:t torde, även utan föreliggande avskräckande exempel, få anses vara en självklar sak.

Vidkommande därefter frågan om storleken av de ersättningsbelopp, som böra tillkomma befattningshavarna ifråga, är avgörandet härutinnan förenat med vissa svårigheter. Det har åberopats jämförelse å ena sidan med universitetsdocenterna, å den andra med vissa andragradstjänster. Den första jämförelsen torde få anses sakna berättigande redan nu och är alldeles oförenlig med den ovan angivna uppfattningen av befattningarnas natur. Med hänsyn till de uppgifter, som åligga assistenterna vid museet, torde däremot otvivelaktigt vissa skäl kunna anföras till förmån för den senare uppfattningen. Löneregleringskommittén har emellertid icke ansett sig kunna förorda densamma, och jämväl Kungl. Maj:t har, såsom ovan erinrats, föreslagit ett arvodesbelopp av allenast 4,600 kronor.

Under sådana omständigheter synes det oss icke vara möjligt att i detta hänseende ifrågasätta alltför stora avvikelser från den ståndpunkt, som av Kungl. Maj:t intagits. Detta innebär, att befattningarna lämpligen torde böra jämsställas med sådana av första graden (lön 2,200 kronor, tjänstgöringspenningar 1,500 kronor, ortstillägg 300 kronor, vartill kan efter respektive 5, 10 och 15 år komma 3 ålderstillägg å vardera 500 kronor). Härtill synes emellertid böra komma det belopp, som av Kungl. Maj:t kan komma att föreslås såsom provisoriskt lönetillägg för tjänster av motsvarande grad. På så sätt torde lönebeloppet i dess helhet kunna förväntas komma att i det närmaste sammanfalla med det av Kungl. Maj:t föreslagna arvodesbeloppet.

Lönevillkor m. m. torde böra fastställas i huvudsaklig överensstämmelse med de för intendenterna gällande.

Under åberopande av vad ovan anförts få vi sålunda hemställa,

att riksdagen, med avslag å vad Kungl. Maj:t härutinnan under punkten 29 å åttonde huvudtiteln föreslagit, ville dels besluta, att i staten för naturhistoriska riksmuseet (avdelningen vid Frescati) uppföra 7 assistenttjänster, med lön 2,200 kronor, tjänstgöringspenningar 1,500 kronor, ortstillägg 300 kronor, tillhoppa 4,000 kronor, vartill må kunna komma efter respektive 5, 10 och 15 års tjänstgöring 3 ålderstillägg å vardera 500 kronor, samt att vid bifall härtill höja staten för riksmuseet med 7,000 kronor, dels ock medgiva, att, därest provisoriskt avlöningstillägg skulle komma att senare beviljas tjänstemän vid riksmuseum, sådant tillägg till det belopp, som kan varda beslutat beträffande befattningshavare av första normalgraden i allmänhet, må utgå jämväl till ovannämnda assistenter.

Stockholm den 19 januari 1919.

Wilhelm Björck.

K. A. Andersson,
Fiskebäckskil.
